

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně
Evvy Ištvánkové a soudkyň JUDr. Miluše Farské a Mgr. Alice Žáčkové v právní věci

JUDr.

žalobce: **L. Š.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Janou Bednářovou
sídlem Šrobárova 23, 130 00 Praha 3

proti
žalovaným: **1) CXXXXA a.s.**, IČO xxx
sídlem xxx xxx
zastoupená advokátem JUDr. Romanem Andělem
sídlem Washingtonova 25, Praha 1
2) Dxxx xxx xxxD., reg. č. xxx
sídlem xxx xxx
zastoupena advokátem JUDr. Mgr. Milanem Dočkalem
sídlem Plovární 478/1, Plzeň – Jižní Předměstí

o určení vlastnictví pohledávky

k odvolání žalované 2) a proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 28. 11. 2019,
č. j. 28 C 105/2018-183

takto:

- I. Rozsudek prvního stupně se ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2) Dxxx xxx xxxD. ve výroku I. o věci samé **mění** tak, že se zamítá žaloba na určení, že žalobce je vlastníkem pohledávky ve výši 18 827 000 Kč za dlužníkem CXXXXA a.s. IČO xxx uznané dne 2. 9. 2014 v notářském zápisu sepsaném Mgr. Tomášem Ostrožlíkem, trvalým zástupcem JUDr. Vladimíry Ostrožlíkové, notářky ve Dvoře Králové pod sp. zn. N 1336/2014 a NZ 1502/2014.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

II. Žalobce je povinen zaplatit žalované 2) na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 28 979, 50 Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 8 776 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Milana Dočkala.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal určovací žalobou proti dvěma žalovaným určení, že je vlastníkem pohledávky ve výši 18 827 000 Kč za dlužníkem CXXXA a.s. uznané dne 2. 9. 2014 v notářském zápise sepsaném JUDr. Tomášem Ostrožlíkem (dále také jen pohledávka). Tvrdil, že s žalovanou 2) uzavřel dne 2. 9. 2014 smlouvu, kterou jí pohledávku postoupil a že smlouva o postoupení pohledávky je neplatná s ohledem na jednání xxx žalované 2) Mgr. D. Č. a vlastníka žalované 2) K. S., kteří od počátku jednali podvodným způsobem, který směřoval pouze k vylákání předmětné pohledávky. Dále tvrdil, že i pokud by smlouva o postoupení pohledávky byla platně uzavřena pak od ní odstoupil dne 5. 4. 2017, neboť žalovaná 2) jako postupník mu neuhradila cenu postoupené pohledávky. Zároveň uváděl, že Obvodní soud pro Prahu 10 svým usnesením sp. zn. 54 EXE 6022/2015-23 ze dne 2. 11. 2015 nařídil k uspokojení pohledávky žalované 2) jako oprávněné exekuci na majetek žalované 1) jako povinné, a to na základě notářského zápisu sepsaného dne 2. 9. 2014 Mgr. Tomášem Ostrožlíkem, pod sp. zn. N1336/2014 a NZ 1502/2014. Svě postavení žalobce proto označoval za právně nejisté.
2. Žalovaná 1) uváděla, že žalobci svědčilo právo z pohledávky proti ní a pokud je jí známo, došlo ze strany žalobce k odstoupení od smlouvy o postoupení pohledávky na žalovanou 2) z důvodu nezaplacení „kupní ceny“.
3. Žalovaná 2) navrhovala zamítnutí žaloby s tím, že žalobce se v tomto řízení pouze snaží dosáhnout oddálení jejího uspokojení z postoupené pohledávky v exekučním řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 54 EXE 6022/2015, neboť o vlastnictví pohledávky nemůže být mezi stranami sporu.
4. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně žalobě vyhověl a určil, že žalobce je vlastníkem pohledávky (výrok I.). O nákladech řízení rozhodl tak, že žalované 1) a 2) jsou společně a nerozdílně povinny zaplatit žalobci náklady řízení 35 880 Kč k rukám JUDr. Jany Bednářové do tří dnů od právní moci rozsudku.
5. Soud prvního stupně provedl rozsáhlé dokazování a nejprve se zabýval tím, zda na žalobou požadovaném určení má žalobce naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 o.s.ř. Dovolal se ustálené judikatury, podle které naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Žaloba domáhající se určení podle § 80 o.s.ř. nemůže být zpravidla opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění povinnosti. Soud prvního stupně dovodil, že vyslovený předpoklad však nelze chápat všeobecně. Za nedovolenou při možnosti žaloby na plnění lze považovat určovací žalobu jen tam, kde by nesloužila potřebám praktického života a vedla ke zbytečnému zmnožování sporů. Jestliže se určením, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro vztahy účastníků sporu, je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na splnění povinnosti. Určovací rozhodnutí v konkrétním případě závisí především na posouzení, jaké další právní vztahy mají být od onoho pevného právního základu odvíjeny. S touto argumentací tak dovodil, že žalobce má na žalobou požadovaném určení naléhavý právní zájem.
6. Poté se soud prvního stupně věcně zabýval tím, zda smlouva o postoupení pohledávky na žalovanou 2) je neplatná a dospěl k pozitivnímu závěru, neboť se jednalo o smlouvu úplatnou a žalovaná 2) sama tvrdila, že nehodlala za postoupení pohledávky žalobci nic zaplatit. Na straně Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

žalované 2) tak absentovala vážnost vůle při uzavírání smlouvy o postoupení pohledávky být jí vázána v rozsahu povinností uhradit za toto postoupení smluvenou odměnu (více než 15 000 000 Kč). Dovolal se ustanovení § 6 odst. 1 a odst. 2, § 8, § 551, § 552, § 553, § 554 o.z. Zároveň dovodil, že i pro případ, že by smlouva o postoupení pohledávky byla shledána platnou pak žalobce od této smlouvy odstoupil z důvodu jejího podstatného porušení ze strany žalované 2), které spočívalo v tom, že žalobci nebyla uhrazena úplata za postoupení ve lhůtě a výši, tak jak byla dohodnutá. Žalobce platně od smlouvy odstoupil, neboť tak učinil bez zbytečného odkladu ve smyslu ustanovení § 2002 odst. 2 o.z. S touto argumentací soud prvního stupně žalobě vyhověl a o nákladech řízení rozhodl dle ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. a žalobci, který měl ve věci plný úspěch, jejich náhradu vypočtenou ze zaplaceného soudního poplatku a nákladů na zastoupení advokátem ve vztahu k oběma žalovaným přiznal.

7. Proti tomuto rozsudku podala odvolání pouze žalovaná 2). Soudu prvního stupně vytýkala nesprávné právní závěry, pokud jde o existenci naléhavého právního zájmu na žalobcem požadovaném určení. Argumentovala tím, že možnost žalovat na plnění zpravidla znamená, že odpadají podmínky žaloby určovací a že žalobce svůj naléhavý právní zájem neprokázal. Zároveň popírala, že by snad smlouva o postoupení pohledávky měla být neplatná, jak dovodil soud prvního stupně. Argumentovala ustanovením § 574 o.z., dle kterého na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné, než jako na neplatné. Přitom žádný z důvodů neplatnosti, předpokládaný občanským zákoníkem, nebyl prokázán. Nelze hovořit ani o zdánlivém právním jednání ve smyslu ustanovení § 551 o.z. Mezi žalobcem a žalovanou 1) a žalovanou 2) probíhala celá řada finančních transakcí a mezi uzavřením smlouvy o postoupení pohledávky a výslechem osob, které za žalovanou 2) jednaly, uplynulo 5 let. Podle ní bylo hodnověrně prokázáno, že smlouvu o postoupení pohledávky uzavřela se žalobcem v úmyslu pohledávku nabýt do svého vlastnictví. Nesouhlasila ani s tím, že by žalobce platně od smlouvy odstoupil, neboť sama smlouva žádné ustanovení o odstoupení od ní neobsahovala. Stejně tak dle žalované 2) nelze v souzené věci aplikovat ustanovení o odstoupení od smlouvy dle § 2002 odst.2 o.z., neboť žalobce v tvrzeném odstoupení od smlouvy ze dne 5. 4. 2014 sám uvádí, že žalovaná 2) má být v prodlení s plněním svých povinností z této smlouvy již 18 měsíců. Tedy rozhodně se nejedná o odstoupení od smlouvy bez zbytečného odkladu ve smyslu tohoto ustanovení. Navrhovala, aby napadený rozsudek byl změněn tak, že by žaloba byla zamítnuta.
8. Žalobce naopak považoval rozsudek soudu I. stupně za věcně správný a navrhoval jeho potvrzení. Argumentaci žalované 2) o nedostatku naléhavého právního zájmu na žalobou požadovaném určení měl za nepřiléhavou. Pokud žalovaná 2) nesouhlasí se závěry soudu prvního stupně o neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky, pak pouze nedovoleně polemizuje s provedeným hodnocením důkazů. Zdůrazňovala, že žalovaná 2) měla jen vůli nabýt smlouvou pohledávku, nikoliv však zaplatit její dohodnutou cenu.
9. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek včetně řízení, které mu předcházelo dle ust. §212 a §212a o.s.ř. a to v rozsahu, ve kterém byl odvoláním napaden, tedy pouze ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2), která podala odvolání, neboť v této věci se na straně žalovaných nejedná o nerozlučné procesní společenství dle ustanovení § 91 odst. 2 o.s.ř.
10. Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání žalované 2) je důvodné. Jak správně uvádí soud prvního stupně předpokladem úspěšnosti určovací žaloby je dle ustanovení § 80 o.s.ř. naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není. Účelu tohoto ustanovení odpovídá jen takové rozhodnutí, které je pro subjekty hmotněprávních vztahů bezprostředně právně využitelné. Tím se sleduje zabránění nadbytečných sporů, jimiž by jinak byly soudy zatěžovány a které se vztahují k dílčím otázkám, které jsou řešitelné jako otázky předběžné při uplatnění žalob na plnění. Soud prvního stupně se správně dovolává i rozhodnutí uveřejněného ve

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 17/72, že naléhavý právní zájem je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení bylo právo žalobce nebo právní vztah, na kterém je účasten ohroženo, popřípadě tam, kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Je pravdou, že určovací žaloba je možná i za situace, kdy by žalobce zároveň mohl žalovat na plnění, avšak vytvoří se tím pevný právní základ vztahu mezi účastníky (viz rozsudek Nejvyššího soudu z 27. 3. 1997 sp. zn. 3 Cdon 1338/1996 uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 3 ročník 1997, pod číslem 21).

11. Dle závěru odvolacího soudu se však žalobci naléhavý právní zájem na žalobou požadovaném určení nepodařilo prokázat. V exekučním řízení, jež je vedeno mezi žalovanou 2) jako oprávněnou a společností CXXXA a.s. původně žalovanou 1) jako povinnou o uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 18 827 000 Kč dle notářského zápisu sepsaného dne 2. 9. 2014 sp. zn. MZ 1502/2014 a N1336/2014 není žalobce účastníkem. Do průběhu tohoto exekučního řízení tedy nemůže nijak zasahovat. Jedinou možností k ochraně jeho práv je vylučovací žaloba, neboť dle § 267 o.s.ř. právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí v řízení podle části třetí tohoto zákona. Jestliže tedy žalobce tvrdí, že je vlastníkem pohledávky, o níž se vede exekuce, pak se jedná o právu k majetku, které exekuci nepřipouští a žalobce má tak možnost tímto způsobem probíhající exekuci zabránit a své právo uplatnit. Takovou žalobu však žalobce nepodává. Zároveň nelze přehlédnout, že pokud jde o obranu žalobce proti probíhajícímu exekučnímu řízení pak ustanovení § 267 o.s.ř. je ustanovením speciálním, které jako jediné lze v takovém případě použít. Jedná se o iniciování zvláštního incidenčního sporu, jež slouží k ochraně práv třetí osoby, která by probíhajícím exekučním řízením (jehož není účastníkem) byla dotčena. I pokud by žalobě na určení vlastnictví žalobcovy pohledávky bylo vyhověno, pak takový rozsudek nemůže ovlivnit exekuční řízení, jehož žalobce není účastníkem.
12. Zároveň pokud žalobce tvrdí, že je vlastníkem pohledávky, pak v řízení o žalobě na plnění ve vztahu k původně žalované 1), která má být z pohledávky povinná, by se musela řešit otázka vlastnictví pohledávky jako otázku předběžná. Případné pozitivní rozhodnutí o takové žalobě, by vedlo i k vytvoření exekučního titulu vůči žalované 1), o které žalobce tvrdí, že je povinna mu tuto pohledávku zaplatit.
13. Odvolací soud dovodil, že naléhavý právní zájem na žalobou požadovaném určení není dán, neboť rozsudek je pro běžící exekuční řízení irelevantní, žalobce může žalovat na splnění povinnosti a jiný důvod určovací žaloby pro vytvoření pevných vztahů mezi účastníky, který by tak zabránil dalším žalobám, tvrzen není.
14. Napadený rozsudek byl proto ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2) změněn dle ustanovení § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. a žaloba byla zamítnuta.
15. Odvolací soud rozhodoval o nákladech řízení jak před soudem prvního stupně, tak i před soudem odvolacím (§ 142 odst. 1 a 224 odst. 1 a 2 o.s.ř.). Žalovaná 2), která byla v řízení úspěšná má právo na náhradu nákladů řízení. Výše nákladů řízení před soudem prvního stupně je tvořena odměnou advokáta dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o advokátním tarifu ve výši 2 500 Kč za úkon (§ 9 odst. 3 písm. a) advokátního tarifu) v rozsahu 8,5 úkonu (převzetí zastoupení, vyjádření ze dne 26. 10. 2018, reakce na vyjádření žalobce ze dne 25. 2. 2019, účast u jednání dne 5. 3. 2019, vyjádření k výzvě soudu z 5. 4. 2019, účast u jednání dne 16. 5. 2019 a 26. 9. 2019, závěrečný návrh k výzvě soudu ze dne 31. 10. 2019 a vyhlášení rozsudku dne 28. 11. 2019), dále 9 náhradami hotových výdajů dle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč a daní z přidané hodnoty v rozsahu 21 % ve výši 5 029, 50 Kč. Celkem tedy 28 979,50 Kč. Odvolací náklady jsou tvořeny odměnou za

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

dva úkony advokáta, dvěma náhradami hotových výdajů, což s daní z přidané hodnoty v rozsahu 21 % ve výši 1 176 Kč a zaplaceným soudním poplatkem ve výši 2000 Kč činí 8 776 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 10 k Nejvyššímu soudu za podmínek § 237 o.s.ř.

Praha 19. srpna 2020

JUDr. Eva Ištvančková v. r.
předsedkyně senátu